

Nr 28.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lönereglering
för vissa tjänstemän vid utrikesförvaltningen; given
Stockholms slott den 4 januari 1939.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsråds-
protokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

*dels godkänna härvid fogat förslag till kungörelse angående ändrad lydelse
av 50 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939,*

*dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen före-
dragande departementschefen hemställt.*

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
kungörelse angående ändrad lydelse av 50 § civila avlöningsregle-
mentet den 4 januari 1939.

Häri genom förordnas, att 50 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 skall erhålla följande ändrade lydelse:

50 §.

Tredje huvudtiteln.

Utrikesförvaltningen.

Ortsgrupp för
ort utom
riket.
Semester.

1. Ort utom riket skall anses tillhöra ortsgrupp I.
2. a) Tjänsteman med stationering utomlands äger årligen, där sådant utan olägenhet kan ske, åtnjuta semester under nedan angivna antal dagar:

Tjänstemän, tillhörande lönegraderna A 12, A 16 och A 21,	45 dagar
» » » »	A 26, A 30, B 2 och B 3,
	60 » . . .

Härutöver må, därest Kungl. Maj:t prövar skäligt sådant medgiva, tjänsteman med stationering utom Europa eller å mera avlägset belägen ort inom Europa, åtnjuta semester under högst det antal dagar, som åtgår för resa från stationeringsorten till Stockholm och åter.

Har tjänsteman med stationering utomlands för att efter semestern åter inställa sig till tjänstgöring försäkrat sig om lägenhet för avresa på sådan tid, att han enligt fastställd tidtabell och turlista skolat inträffa å stationeringsorten före semestertidens utgång, skall det, där han prövas hava planlagt sin resa med nödig omsorg, icke föras honom till last, om han till följd av försening av järnvägståg eller ångfartyg eller annan jämförlig omständighet senare framkommer till stationeringsorten.

- b) För besök i Sverige må tjänsteman i följd åtnjuta icke blott semester för löpande år utan jämväl återstående semester för

nästföregående år, såvitt angår tjänsteman med stationering i Nord-	Amerika eller Nord-Afrika,
nästföregående två år, såvitt angår tjänsteman med stationering i Asien,	Syd-Amerika eller Syd-Afrika, samt
nästföregående tre år, såvitt angår tjänsteman med stationering i Austra-	lien.

3. Vad i 14 § 1 mom. stadgas äger motsvarande tillämpning dels å tjänsteman med stationering i land med tropiskt eller halvtropiskt klimat, vilken angripits av svårare klimatsjukdom i akut form, dels ock å tjänsteman, som å utländsk tjänstgöringsort angripits av där epidemiskt uppträdande svårare sjukdom, som icke alls eller allenast i sällsynta fall förekommer inom Sverige.

Tjänstledighet till följd av klimatsjukdom m. m.

4. Kungl. Maj:t äger på därom gjord framställning bevilja tjänsteman med stationering utom Europa bidrag för resa till Sverige under semester. Tjänsteman må tilldelas sådant bidrag högst en gång vart tredje år eller, när särskilda skäl tala därför och fråga är om tjänsteman med stationering i land med särskilt hälsovådligt klimat, högst en gång vart annat år. Bidraget må icke beviljas till högre belopp än som motsvarar kostnaden för biljetter, i vilkas pris kosthåll icke ingår, till Stockholm och åter till stationeringsorten för tjänstemannen, hans hustru ävensom hans barn under 19 års ålder.

Resebidrag.

Kungl. Maj:t äger föreskriva de särskilda villkor för åtnjutande av resebidrag, som må finnas lämpliga.

5. Tjänsteman med stationering utomlands äger enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser uppbära ersättning för flyttningskostnad jämväl i andra fall än i 24 § sägs.

Ersättning för flyttningskostnad.

6. Kabinettssekreteraren och chefen för utrikesdepartementets pressbyrå äga åtnjuta *representationsbidrag*, envar med 6,000 kronor för år.

Särskilda löneförmåner till tjänstemän i utrikesdepartementet.

Kungl. Maj:t äger bestämma, huru med nämnda bidrag skall förfaras vid semester eller tjänstledighet för tjänstemannen.

Kabinettssekreteraren äger tillika uppbära *hyresbidrag* med 4,000 kronor för år.

7. a) Tjänsteman med stationering utomlands äger åtnjuta *ortstillägg* enligt särskild stat,

Särskilda löneförmåner till tjänstemän med stationering utomlands.

barnbidrag, därest han på grund av försörjningsplikt underhåller barn under 19 års ålder, med 750 kronor för ett och 500 kronor för varje ytterligare barn under 10 års ålder samt med 2,000 kronor för varje barn, som fyllt 10 år, allt för år räknat,

utomeuropeiskt tillägg, därest han är stationerad i land utom Europa eller i Sovjetunionen, med följande belopp för år, nämligen:

1,500 kronor, såvitt angår tjänsteman i lönegraden A 12 eller A 16,

3,000 kronor, såvitt angår tjänsteman i lönegraden A 21, och

5,000 kronor, såvitt angår tjänsteman i lönegraden A 26, A 30, B 2 eller B 3,

chargé d'affaires-tillägg, därest han tillhör lönegraden A 21, A 26 eller A 30 och förordnats att i egenskap av *chargé d'affaires* förestå beskickning å ort, där sändebud icke är stadigvarande placerat, med 2,000 kronor för år,

bidrag för inköp av automobil, därest han för första gången förordnats att i egenskap av sändebud tjänstgöra såsom chef för beskickning, med 6,000 kronor,

ersättning för hållande av automobil, därest han innehar förordnande att i egenskap av sändebud tjänstgöra såsom chef för beskickning och för sin ämbetsutövning använder sådant fordon, med ett belopp för år, som mot-

svarar summan av *dels* det för diplomatisk personal å sändebudets stationeringsort gällande priset för 2,000 liter bensin, *dels* kostnaden för försäkring å sändebudet tillhörig automobil, omfattande såväl ansvarighetsförsäkring som försäkring för skada å automobilen, *dels* kostnaden för hyra av automobilgarage, därest sådant ej finnes inom beskickningshuset, *dels* ock 500 kronor,

förflyttningsbidrag, därest han tillhör lönegraden A 21, A 26, A 30, B 2 eller B 3 och för att tillträda honom meddelat förordnande att tjänstgöra utomlands eller för att med frånträdande av sådant förordnande tjänstgöra i utrikesdepartementet nödgas flytta från ort till annan, med ett belopp, som motsvarar lön jämte därå belöpande rörligt tillägg ävensom i förekommande fall ortstillägg, barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg och chargé d'affaires-tillägg under en månad vid den tjänst, som tillträdes, dock högst 3,500 kronor, ävensom

språktillägg, därest han tillhör lönegraden A 12 eller A 16, med 1,000 kronor för år, under förutsättning att tjänsten i anseende till språkförhållandena i det land, där han är stationerad, påkallar användande i större utsträckning av annat språk än de skandinaviska, engelska, franska eller tyska språken, att tjänstemannen visar sig besitta god färdighet i det ifrågavarande språket samt att Kungl. Maj:t, på framställning av chefen för vederbörande beskickning, prövar skäligt, att sådant tillägg må utgå.

b) Ortstillägg, barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg, chargé d'affaires-tillägg, ersättning för hållande av automobil ävensom språktillägg utgå, under i övrigt stadgade förutsättningar, från och med den dag tjänstemannen på grund av honom meddelat förordnande inträder i utövning av tjänst, varmed tillägg är förenat, till och med den dag han, i anslutning till förordnandets upphörande, upphör att utöva samma tjänst. Kungl. Maj:t äger dock bestämma, huru med nämnda lönetillägg skall förfaras, då tjänstemannen åtnjuter tjänstledighet med skyldighet att vidkännas tjänstledighetsavdrag eller då han tjänstgör i utrikesdepartementet eller eljest å ort utom verksamhetsområdet.

c) Vad beträffar åtnjutande av ortstillägg, utomeuropeiskt tillägg och chargé d'affaires-tillägg vid vikariat skall, där ej Kungl. Maj:t för särskilt fall annorlunda förordnar, gälla, att vikarien äger, mot avstående i förekommande fall av honom å egen tjänst tillkommande dylika tillägg, åtnjuta, där vikariatet avser befattning såsom chef för beskickning eller generalkonsulat, hälften av de med denna befattning förenade tilläggen eller motsvarande belopp men eljest sist avsedda tillägg oavkortade eller däremot svarande belopp. Tjänsteman, som förordnas att under befattningshavarens semester bestrida befattning å ort, där han är stationerad, må dock ej här för åtnjuta förhöjda tilläggsförmåner.

Vid tillämpningen härav skall iakttagas, att tjänsteman vid vikariat icke i något fall åtnjuter mindre tilläggsförmåner än de, som tillkomma honom i hans egen tjänst.

8. Försättes tjänsteman i disponibilitet, må Kungl. Maj:t tillerkänna honom *exspektansarvode*, vilket dock ej må sättas till högre belopp än som motsvarar lönen för den befattning han senast innehaft, minskad med A-avdrag. **Expektansarvode.**

9. I fråga om sjukvård skola beträffande tjänsteman med stationering utomlands gälla de särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t utfärdas. **Sjukvård.**

10. Avlider tjänsteman å ort utom riket, utgår begravningshjälp med belopp, som Kungl. Maj:t prövar skäligt. **Begravningshjälp.**

11. De såsom beskickningschefer tjänstgörande sändebuden äga utan hinder av föreskrifterna i 42 och 44 §§ åtnjuta fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning. **Tjänstebostad.**

Vid sändebuds tillträde till sin tjänst skall för honom avsedd bostad, enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t meddelar, genom statens försorg vara försedd med möblering och andra inventarier för representationsändamål.

Underhållet av möblering, som genom statens försorg anskaffats, bekostas av staten, i den mån skada icke uppkommit genom vårdslöshet eller försumelse från bostadsinnehavarens sida. Andra av staten anskaffade inventarier skall sändebud överlämna till efterträdaren i det skick, vari de mottagits.

Huruvida annan befattningshavare än i första stycket sägs må åtnjuta förmån av fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning, beror på prövning av Kungl. Maj:t och riksdagen i varje särskilt fall.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1939.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena Sandler anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

Avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 1925: 270) äger för närvarande tillämpning å utrikesrepresentationens diplomatiska och konsulara tjänstemän. Vissa särskilda föreskrifter för nämnda personal äro meddelade i kungörelse den 18 juli 1921 (nr 518) med däri sedermera vidtagna ändringar.

Från och med den 1 juli 1939 skall enligt beslut av 1938 års riksdag civila avlöningsreglementet, om vars utfärdande beslut meddelats denna dag, äga tillämpning å ifrågavarande befattningshavare. I reglementet äro under 50 § intagna vissa särskilda bestämmelser för utrikesförvaltningen. Dessa överensstämma i huvudsak med gällande särbestämmelser.

Enligt fastställd personalförteckning består den diplomatiska och konsulara personalen vid beskickningar och konsulat av följande befattningshavare å ordinarie stat, nämligen: 11 sändebud (A 3), 15 sändebud (A 2), 8 generalkonsuler (A 2), 8 legationsråd (B 30), 3 handelsråd (B 30), 7 konsuler (B 30), 14 förste legationssekreterare eller vicekonsuler (B 26), 7 andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler (B 21) samt 20 förste kanslistar eller kanslistar (B 16 eller B 12). Å extra stat äro uppförda: 1 sändebud (A 2), 1 legationsråd (B 30), 2 förste legationssekreterare eller vicekonsuler (B 26) samt 2 andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler (B 21).

Befattningshavarna åtnjuta lön enligt vederbörande löneklass, varvid ort utom landet anses tillhöra högsta ortsgupp. Vidare äga befattningshavarna rätt till *ortstillägg* enligt en av Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut fastställd stat. De ursprungliga ortstilläggen fastställdes år 1906 i huvudsak efter endast en uppdelning i olika förmåner av de löner tjänstemännen redan åtnjutit för omkring 100 år sedan. Någon mera genomgripande omläggning har sedermera icke ägt rum, utan efterföljande omregleringar hava huvudsakligen avsett en jämkning mellan de olika slagen av förmåner inom i stort sett oförändrade totalbelopp. Vad angår sedan år

1906 upprättade nya poster, hava ortstilläggen till dessa i endast ett ringa antal fall tillmätts så, att de kommit att väsentligt överstiga de till ungefärligen liknande befattningar enligt den äldre staten utgående. Ortstilläggens nuvarande belopp framgå av sammanställningar, vilka såsom bilagor (bilagorna 1—6) torde få fogas vid detta protokoll. Sändebuden på orter, där staten äger fastighet, åtnjuta *förmån av fri bostad jämte bidrag* enligt särskild stat *till kostnaderna för uppvärmning och belysning*; vad sålunda sagts gäller även generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik. Samtliga i Moskva placerade tjänstemän åtnjuta fria bostäder. Till tjänsteman i någon av lönegraderna A 2 eller A 3, som första gången förordnas att innehava befattning såsom chef för beskickning, utgå *ekiperingspenningar* med ett belopp av 10,000 kronor, om med befattningen följer förmånen av fri bostad i staten tillhörigt hus, och i annat fall med ett belopp av 20,000 kronor. Om beskickningschef, som åtnjuter fri bostad i staten tillhörigt hus, förflyttas till enahanda befattning vid annan beskickning, där sådan förmån ej åtnjutes, äger han, därest han ej tidigare varit chef för dylik beskickning, uppbära ekiperingspenningar med 10,000 kronor. Tjänsteman, som tjänstgör vid beskickning eller konsulat i land utom Europa äger åtnjuta *resebidrag för hemresa under semester*. Slutligen kan tjänsteman i disponibilitet tillerkännas *expektansarvode* enligt särskilda bestämmelser.

Härutöver har sedan 1922 utgått *extra ortstillägg* samt sedan 1931 *kursförlustersättning*. Till extra ortstillägg anvisades ursprungligen ett belopp av 500,000 kronor. Beloppet har sedermera varit underkastat betydande växlingar. För innevarande budgetår stå 360,000 kronor till förfogande för ändamålet. Fördelningen av detta belopp framgår av bilagorna 1—6. Kursförlustersättningen avser att i förekommande fall bereda tjänstemännen viss gottgörelse för den värdeminskning, i främmande länders mynt räknat, som deras löneförmåner undergått på grund av förskjutningen i valutakurserna sedan den tid, då riksbankens skyldighet att inlösa sedlar med guld upphävdes. Den kursförlustersättning, som på grundval av valutakurserna vid utbetalningen av lönerna för juli 1938 kunnat beräknas utgå under innevarande budgetår, framgår av nyss omförmälda bilagor.

I statsråd den 12 mars 1938 upptog ministern för utrikes ärendena till behandling frågan om en allmän omprövning av utrikesrepresentationens lönefråga. Ministern framhöll härvid, sedan han lämnat en översiktlig redogörelse för nu utgående avlöningsförmåner, att en dylik omprövning måste anses av behovet påkallad.

Med stöd av Kungl. Maj:ts samma dag givna bemyndigande tillkallade här efter ministern för utrikes ärendena följande sakkunniga att inom utrikesdepartementet biträda med utredning i ämnet, nämligen: ledamoten av riksdagens andra kammare, riksgäldsfullmäktigen *E. G. E. Eriksson*, ordföranden i Sveriges allmänna exportförening, direktören *T. R. Hérnod* och expeditionschefen i finansdepartementet *E. A. Westling*. Tillika beordrades kabinettssekreteraren i utrikesdepartementet, envoyén *E. C:son Boheman*

att såsom ordförande och chefen för departementets personal- och administrativa avdelning, utrikesrådet Z. S. P. Westrup att såsom sekreterare deltaga i utredningen.

Huvudpunkterna i direktiven för nämnda sakkunniga kunna sammanfattas sålunda.

Sakkunniga skulle överväga, på vad sätt löneförmånerna å olika orter borde inbördes avvägas samt i vilken form en anpassning av lönerna efter växlande förhållanden lämpligen borde fortsättningsvis verkställas. Om så prövades erforderligt för genomförandet av en rättvis avvägning, skulle vidare, under beaktande av inom inrikesförvaltningen tillämpade principer för lönesättningen, undersökas, i vad mån de med utlandstjänst förbundna särskilda kostnaderna eventuellt kunde påkalla en justering av den lönenivå i sådan tjänst som nu vore realiserad.

Vid utredningen skulle iakttagas att, om än levnadskostnaderna måste tillmätas en avsevärd betydelse, likväl andra faktorer kunde vara av samma vikt, såsom den standard som vid representation och i andra avseenden måste upprätthållas med hänsyn till levnadsvanorna i de kretsar, med vilka utrikesförvaltningens tjänstemän å olika orter måste träda i beröring, och de ökade kostnader för familjebildning, vilka åsamkades tjänsteman genom tjänstgöring på utrikes ort. Under utredningen borde även bland annat undersökas frågan om den lämpliga proportionen mellan kontanta löneförmåner och förmåner i annan form.

Sakkunniga hava den 7 september 1938 avgivit betänkande rörande utrikesrepresentationens avlöningsförhållanden. Över detsamma hava infordrade utlåtanden avgivits av allmänna civilförvaltningens lönenämnd den 13 oktober och av statskontoret den 26 oktober 1938.

Jag anhåller att nu få underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning.

Sakkunnigförslaget.

Förslagets huvudsakliga innebörd. Enligt sakkunnigas förslag skola de nuvarande lönegradsplaceringarna bibehållas oförändrade. Omräkning skall verkställas av ortstilläggen, varvid nuvarande extra ortstillägg och kursför-lustersättningar inräknas. Vid sidan av ortstilläggen skola utgå vissa särskilda lönetillägg, nämligen barnbidrag för att möjliggöra svensk uppfostran av utlandstjänstemännens barn, utomeuropeiska tillägg för att kompensera de merkostnader och allmänna olägenheter som följa av placeringen i avlägsnare länder, chargé d'affaires-tillägg åt tjänstemän i mellangraderna, vilka i egenskap av chargés d'affaires förestå beskickning å ort, där sändebud icke finnes eller på grund av huvudsaklig placering i annan huvudstad endast tillfälligt tjänstgör, bidrag åt sändebud för inköp av automobil, ersättning åt sändebud för hållande av automobil, förflytningsbidrag samt språktillägg åt vissa kanslisters. Enligt förslaget skola vidare samtliga sändebud åtnjuta fri bostad, försedd med bohag för representationsändamål, varjämte ändrade bestämmelser föreslås beträffande ersättande av kostnader för

uppvärmning och belysning. Jämväl nuvarande regler om bidrag vid hemresor under semester samt angående flyttningskostnadsersättning föreslås ändrade. Å andra sidan skola ekiperingspenningarna försvinna.

Slutligen innefattar sakkunnigas förslag, att s. k. prisutjämningsstillägg skola utgå i vissa särskilda fall.

Totalkostnaden för avlöning enligt nu gällande grunder av den personal betänkandet avser utgör i runt tal 3 miljoner kronor. Sakkunnigas förslag innefattar en sammanlagd kostnadsökning av 105,000 kronor. En av de sakkunniga, direktören HERNOD, har i särskilt yttrande till betänkandet uttalat, att han ansett att förslaget bort utarbetas på grundval av en höjning av utrikesförvaltningens budget med omkring 300,000 à 400,000 kronor. Han har härvid bland annat åberopat utrikesrepresentationens betydelse för den svenska exporten och vikten av att med hänsyn härtill anpassa särskilt beskickschefernas löner så, att dessa sättas i tillfälle att anknyta och vidmakthålla värdefulla förbindelser.

Av de i ärendet hörda myndigheterna har *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* förklarat, att nämnden icke funnit anledning framställa någon erinran mot de sakkunnigas förslag. I samband härmed har lönenämnden yttrat, bland annat, följande.

Avlöningsförmånerna till utrikesrepresentationens diplomatiska och konsulära tjänstemän måste självfallet förete betydande avvikelser från vad som eljest gäller för befattningshavare i statens tjänst. Med hänsyn härtill är det icke möjligt att i allo på det föreliggande förslaget lägga samma principiella synpunkter, som tillämpas i fråga om löneförhållandena för inrikesförvaltningens tjänstemän. Av den i betänkandet lämnade redogörelsen för gällande bestämmelser på nu ifrågavarande område synes det lönenämnden tydligt framgå, att sagda bestämmelser i åtskilliga hänseenden äro otidsenliga och i behov av omarbetning. Såvitt lönenämnden kunnat finna, äro de av de sakkunniga föreslagna åtgärderna ägnade att medföra en mera tillfredsställande avvägning av löneförmånerna å olika orter samt en närmare anpassning av avlöningen efter växlande förhållanden, än som för närvarande är möjlig att åstadkomma.

Statskontoret har förklarat, att ämbetsverket i stort sett kunde ansluta sig till de principer, efter vilka de sakkunniga sökt lösa föreliggande regleringsfrågor.

Någon verklig omprövning av utrikesrepresentationens löneförhållanden har icke ägt rum i modern tid. Följden härav har blivit, att föråldrade principer i stor utsträckning tillämpas och att de mest framträdande bristerna måst avhjälpas genom anordningar av väsentligen provisorisk karaktär.

Det av särskilt tillkallade sakkunniga nu framlagda förslaget syftar i främsta rummet på genomförandet av mera tidsenliga lönetekniska anordningar, avseende framför allt att genom löneförmånernas större fasthet bereda tjänstemännen ökad trygghet. I övrigt siktar förslaget knappast längre än till en mera rättvis avvägning sinsemellan av utgående löneförmåner inom en jämförelsevis obetydligt vidgad kostnadsram.

*Departements-
chefen.*

Jag vill i det följande lämna en närmare redogörelse för förslaget olika delar och därvid beträffande varje del angiva den ståndpunkt, jag funnit mig böra intaga. Jag anser mig emellertid redan nu böra förklara, att jag i allt väsentligt kan tillstyrka genomförandet av de ifrågasatta nya föreskrifterna.

Ortstillägg. Sakkunniga hava närmare redogjort för de olägenheter, som äro förenade med nu utgående extra ortstillägg och kursförlustersättning. Beträffande extra ortstilläggen framhålla sakkunniga sålunda, att man vid fördelningen av desamma varit nödsakad att i betydande utsträckning taga hänsyn till dels tjänstemännens enskilda ekonomi, dels deras försörjningsskyldighet mot hustru och barn, enär eljest åtskilliga befattningshavare skulle pressats ned på en alltför låg levnadsstandard i förhållande till internationell uppfattning om en officiell representants yttre framträdande. Därjämte påpeka sakkunniga den ständiga osäkerhet för tjänstemännen, som följer av fastställande årsvis av en betydande del av löneförmånerna. Kursförlustersättningarna hava enligt sakkunnigas framställning i sin ordning bidragit till att ytterligare öka ojämnheter i lönenivån, beroende därpå att reglerna för dessa ersättningar baseras allenast på valutakursernas förskjutningar men hänsyn icke tages till övriga ekonomiska förändringar. Sakkunniga meddela, att tjänstemän, vilka uppburit ersättning för kursförlust, genomgående blivit bättre tillgodosedda än övriga befattningshavare, något som endast delvis kunnat neutraliseras genom nedsättningar eller indragningar av extra ortstillägg.

Vad angår bestämmandet av nya ortstilläggsbelopp understryka sakkunniga, att grundförutsättningen för en riktig avvägning av ortstillägg till över hela jorden spridda befattningar måste vara en såvitt möjligt noggrann kännedom om förhållandet mellan levnadskostnaderna på de olika tjänstgöringsorterna. Sakkunniga hava haft till sitt förfogande ett omfattande statistiskt material rörande levnadskostnaderna i främmande länder. Vid genomgången av detsamma hava sakkunniga ansett sig kunna urskilja vissa stora grupper av länder, inom vilka levnadskostnaderna för personer i utlandstjänstemännens ställning icke alltför mycket variera.

Vid ortstilläggens avvägning olika poster emellan hava sakkunniga förfarit efter något olika grunder för olika kategorier av tjänstemän. I nära anslutning till den nyss antydda ortsgupperingen hava de graderat ortstilläggen för mellangrads- och de lägre tjänstemännen, vilkas utgiftsstat mera domineras av de egentliga levnadskostnaderna. Däremot har grupperingen i fråga endast i ringa mån varit vägledande, då det gällt de högsta befattningshavarna, enär för dem den personliga budgeten i hög grad påverkas av förhållanden, vilka sammanhånga med postens större eller mindre betydelse såväl ur internationell som speciellt svensk synpunkt, ävensom av åtskilliga andra faktorer, som hava jämförelsevis ringa samband med ortens dyrhetsgrad i vanlig mening. Sålunda hava exempelvis åt sändebuden hos stormakterna samt i våra nordiska grannländer tillmätts högre ortstillägg än vad som enbart med hänsyn till levnadskostnaderna å respektive orter varit påkallat.

Genomgående hava sakkunniga vid ortstilläggens bestämmande eftersträvat ett system med såvitt möjligt avrundade belopp, lika stora för största möjliga antal befattningar i samma grad.

De av de sakkunniga föreslagna nya ortstilläggen äro angivna å bilagorna 1—6. Av bilagorna framgår, att betydande lönesänkningar skulle uppkomma på vissa platser, där nu en stor procent av de kontant utgående löneförmånerna utgöres av kursförlustersättning. Ortstilläggen på dessa platser hava sakkunniga föreslagit till belopp, som normalt anses bliva tillräckliga. Under rådande icke normala förhållanden skulle enligt sakkunnigas förslag prisutjämningsstillägg utgå å ifrågavarande platser.

Sakkunniga framhålla, att, därest förändringar av avsevärd omfattning uppkomma, vilka kunna antagas bliva av mera permanent karaktär, ändringar böra vidtagas i ortstilläggens belopp.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 12 mars 1938 framhöll minis-^{Departements-}tern för utrikes ärendena, bland annat, att systemet med extra ortstillägg,^{chefen.} vilket ställt Kungl. Maj:t inför uppgiften att inom ramen för ett begränsat anslag utdela belopp, vilka för åtskilliga tjänstemän utgöra en avsevärd del av deras löneförmåner, i vissa fall ända till bortåt 45 procent av dessa, framstode som föga rationellt och hade visat sig medföra mycket betydande olägenheter, särskilt med hänsyn till svårigheterna att finna rättvisa och objektivt oantastliga grunder för anslaget fördelning. Ministerns uttalande bestrykes av den nu verkställda sakkunnigutredningen. För min del tillstyrker jag, att extra ortstilläggen nu avvecklas.

Även formen för nuvarande kursförlustersättning har visat sig behäftad med sådana brister, att den ej längre torde böra bibehållas.

Jag anser mig kunna i huvudsak biträda sakkunnigas förslag rörande de nya ortstilläggens storleksordning och avvägning olika poster emellan. Ortstilläggens belopp hava av de sakkunniga framlagts under förutsättning att tjänstemännen vid sidan av dessa tillägg komme i åtnjutande av övriga av sakkunniga ifrågasatta särskilda kontanta löneförmåner ävensom, i viss utsträckning, av naturaförmåner. Härigenom hava sakkunniga, när det gällt ortstilläggens belopp, kunnat bortse från vissa svårberäknliga, för de olika tjänstemännen mer eller mindre betydelsefulla faktorer. Genom att ur ortstilläggen utbryta ifrågavarande särskilda förmåner och i ökad utsträckning bereda tjänstemännen förmåner in natura hava möjligheter skapats till större rättvisa tjänstemännen emellan, varjämte totalkostnaderna kunnat begränsas. Ett eventuellt borttagande av de särskilda förmånerna måste uppenbarligen föranleda höjning av ortstilläggens belopp. För min del har jag emellertid, såsom jag förut yttrat, utgått från att sakkunnigas förslag bör i allt väsentligt genomföras.

Detaljbehandlingen av de sakkunnigas förslag till nya ortstillägg upptager ministern för utrikes ärendena i samband med anmälan av tredje huvudtiteln i årets statsverksproposition.

Barnbidrag. Av betänkanudet framgår, att inom sakkunniga öfvervägts att i lönesystemet för utrikesrepresentationen inarbeta särskilda såväl giftermåls- som barntillägg. Till stöd härför har åberopats, att nära nog samtliga främmande stater beredde sina gifta utlandstjänstemän ofta mycket betydande lönetillskott av sådan natur samt att den skillnad, som råder mellan utgifterna för familjeförsörjaren och icke-familjeförsörjaren, förefölle att vara av en helt annan storleksordning inom utrikesrepresentationen än när det gäller inom riket bosatta tjänstemän. I sistnämnda hänseende har pekats på resorna till och från hemlandet för hustru och barn i samband med semestrar, skollov, sjukdomsfall o. s. v., barnens utbildning, som förutsätter antingen anordnande av skolhushåll eller anlåtande av internatskolor i hemlandet eller medförande av svensk lärare till anställningsorten, högre kostnader vid sjukdomsfall ävensom hustruns utgifter i anledning av ofrånkomliga representativa förpliktelser. Sakkunniga hava emellertid enats om, att i stället för att taga i betraktande den gifte tjänstemännens större behov i allmänhet, utslutande fästa sig vid det moment i hans förpliktelser som familjeförsörjare, som enligt sakkunnigas uppfattning ostridigt ställer utlandstjänstemannen i en särställning i jämförelse med tjänstemän inom landet, nämligen barnens uppfostran. Sakkunniga anföra i sådant hänseende följande.

Det kan näppeligen anses innebära ett avsteg från allmänna lönesättningsprinciper, om staten inom lönesystemet för utlandstjänstemän bereder utrymme för en löneform, som avser att skapa garantier för att de i utlandet anställda tjänstemännens barn bliva uppfostrade till svenska medborgare. Vid studium av inkomna redogörelser för tjänstemännens enskilda förhållanden hava sakkunniga genomgående iakttagit en strävan att låta barnen bevara sambandet med Sverige och att icke genom en utländskt betonad uppfostran försvåra deras framtida utkomst som svenska medborgare. De härmed förenade kostnaderna måste i allmänhet bliva betydande, och såsom förut antytts har Kungl. Maj:t vid fördelningen av extra ortstillägg tagit hänsyn härtill. I betraktande härav vilja sakkunniga föreslå, att visst bidrag utgår för varje barn, gentemot vilket tjänsteman har försörjningsplikt. I överensstämmelse med den tanke, som här utvecklats, skulle bidragens storlek, med ett undantag, vara oberoende av faderns tjänstegrad. Undantaget skulle avse kanslisterna, vilkas ställning i många hänseenden skiljer sig från övriga tjänstemäns. Eftersom de genomgående under mycket längre tidsperioder — ofta under hela sin tjänstetid — äro placerade på samma post, är det för dem väsentligt lättare att vidtaga på längre sikt syftande åtgärder för barnens uppfostran, och det kan med den kostnadsnivå, som för kanslisterna rimligen kommer i fråga, under alla förhållanden svårligen undvikas, att denna uppfostran i större utsträckning blir förlagd till tjänstgöringslandet. Med hänsyn till önskvärdheten av såvitt möjligt enkla och allmängiltiga bestämmelser hava sakkunniga uppbyggt sitt förslag på vad de hava sig bekant om de vanligast förekommande fallen.

Barnet uppfostras hos föräldrarna intill en ålder av omkring 10 år, och de särskilda kostnaderna betingas under denna levnadsperiod huvudsakligen av resorna till och från hemlandet ävensom därav, att föräldrarna anställa och bekosta resorna för en svensk barnjungfru eller småbarnslärlarinna. Då kostnaderna för en anordning av sistberörda slag icke ökas i samma proportion som antalet barn, synes bidragsbeloppet kunna reduceras för varje barn utöver det första med hälften för samtliga tjänstemän utom kanslisterna, men

däremot icke för kanslisterna, för vilka en sådan anordning i ett normalfall ej torde komma i fråga. Sakkunniga föreslå ett bidragsbelopp av 1,000 kronor för ett barn och 500 kronor för ett vart av de följande i åldern intill 10 år till samtliga tjänstemän utom kanslister samt 500 kronor för varje barn i angivna ålder till kanslisterna. Från och med 10-årsåldern och intill en gräns av förslagsvis 21 år ordnas utbildningen i det övervägande antalet fall och under den övervägande delen av denna levnadsperiod antingen genom anordnande av skolhushåll eller anlåtande av internatskolor i Sverige. Anställandet av svensk lärare på tjänstgöringsorten torde nu för tiden mera sällan förekomma. Även beträffande dessa anordningar kan det möjligen sägas, att kostnaderna proportionsvis i någon mån reduceras vid större antal barn, men då det här är fråga om utgifter, som även i billigaste fall ej oväsentligt överstiga vad sakkunniga anse sig kunna föreslå såsom bidrag, hade de icke tänkt sig någon minskning av beloppen för barn i denna ålder utöver det första. Med ledning av vad de sakkunniga inhämtat om kostnaderna för skolhushåll och avgifter vid internatskolor, föreslå de ett belopp av 2,000 kronor för varje barn i åldern 10 till 21 år till samtliga tjänstemän utom kanslister. För kanslister torde bidraget för barn över 10-årsåldern böra bestämmas till 1,000 kronor.

Här ifrågakvarande lönetillägg torde för enkelhetens skull kunna benämnas »barnbidrag». även om denna benämning måhända icke giver ett fullt adekvat uttryck för det särskilda syftet med den föreslagna anordningen. I sina beräkningar hava sakkunniga angivit årskostnaden för nu ifrågasatta för mån till 123,500 kronor, vilket belopp skulle utgå, därest anordningen i innevarande stund tillämpades.

Statskontoret har anfört följande.

Systemet med barntillägg överensstämmer visserligen icke med den likalönsprincip, vilken av statsmakterna godtagits vid lönesättningen för statstjänstemän i allmänhet. De skäl, som de sakkunniga åberopat för förslaget på denna punkt, hava emellertid övertygat statskontoret om att ett undantag från sagda princip kan väl försvaras i fråga om utlandstjänstemännen med hänsyn till de säregna förhållanden, under vilka dessa befattningshavare utöva sin verksamhet. Vid sådant förhållande och då ett dylikt undantag icke lär behöva medföra några konsekvenser för andra förvaltningsområden, vill statskontoret icke motsätta sig, att en differentiering ur förevarande synpunkt kommer till stånd. Mot de föreslagna bidragsbeloppens storlek finner ämbetsverket i och för sig icke anledning till erinran. Med hänsyn till att bidragen, enligt vad de sakkunniga uttalat, principiellt endast skulle avse kostnader, som direkt föranledas av barnens svenska undervisning, synes emellertid kunna ifrågasättas, om tillräckliga skäl äro för handen för att medgiva bidrag för barn under 10 år, intill vilken ålder barnen, såvitt av betänkandet framgår, pläga uppfostras hos föräldrarna. Vidare vill det förefalla statskontoret, som om den övre gränsen för barntilläggets utgående lämpligen borde anpassas efter vad som enligt allmänna familjepensionsreglementet fastställts såsom slutgräns för pension för arvsberättigade barn. I enlighet härmed borde barntillägg upphöra att utgå, då barnet uppnår 19 års ålder.

Även jag anser utlandstjänstemännens särskilda tjänstgöringsförhållanden motivera att barnbidrag utgå till dessa befattningshavare i huvudsak enligt de sakkunnigas förslag. Med bidragen avses i princip intet annat än att bereda utrikesrepresentationens tjänstemän samma möjligheter att giva sina barn svensk uppfostran som de inom riket stationerade tjänstemännen äga.

*Departements-
chefen.*

Statskontoret har, såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen, ifrågasatt om tillräckliga skäl äro för handen att medgiva bidrag för barn under 10 år. Med hänsyn till vad de sakkunniga anfört har jag icke ansett mig böra frångå förslaget på denna punkt. Däremot finner jag i likhet med statskontoret att bidragsrätten bör upphöra, då barnet uppnår 19 års ålder.

I fråga om bidragsbeloppens storlek kan jag icke tillstyrka, att kanslisterna, såsom sakkunniga föreslagit, sättas i sämre läge än övriga tjänstemän. De skäl, som motivera ifrågavarande barnbidrag, göra sig enligt min mening gällande med lika kraft oavsett befattningshavarens tjänstegrad. För min del får jag förorda, att barnbidrag skall utgå med 750 kronor för ett och 500 kronor för varje ytterligare barn under 10 års ålder samt med 2,000 kronor för varje barn, som fyllt 10 år.

De jämkningar jag sålunda förordat kunna beräknas medföra en utgiftsminskning i förhållande till sakkunnigförslaget av 26,000 kronor.

Utomeuropeiskt tillägg. Sakkunnigas förslag rörande utomeuropeiska tillägg avser, såsom förut angivits, att kompensera de merkostnader och allmänna olägenheter, som följa av placeringen i avlägsnare länder. Härtill har hänsyn icke tagits vid bestämmandet av ortstilläggens storlek.

Enligt sakkunnigförslaget skulle utomeuropeiskt tillägg utgå till tjänstemännen vid beskickningar eller konsulat utom Europa eller i Sovjetunionen med 1,500 kronor till förste kanslister eller kanslister, med 3,000 kronor till andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler samt med 5,000 kronor till övriga tjänstemän.

Den närmare innebörden av de sakkunnigas förslag i denna del framgår av protokollsbilagorna.

Departements-
chefen.

Mot vad de sakkunniga sålunda föreslagit finner jag icke anledning till erinran.

Chargé d'affaires-tillägg. Sakkunniga anföra följande.

Som bekant är vår diplomatiska representation i vissa länder anförtrodd åt sändebud i något angränsande land, varvid emellertid förutsattes att representationen är av huvudsakligen formell natur och icke behöver föranleda annat än jämförelsevis korta besök i vederbörande huvudstad. I en del fall finnes omfattningen av våra intressen göra en mera stadigvarande representation önskvärd utan att dock påkalla anställande av särskilt sändebud. Under sådana förhållanden plägar en tjänsteman i mellangraderna, oftast ett legationsråd, placeras på orten för att under sändebudets frånvaro i egenskap av t. f. chargé d'affaires förestå beskickningen. Vissa av dessa tjänstemän innehava av riksdagen för ändamålet särskilt upprättade befattningar. I andra fall har Kungl. Maj:t till vederbörande land förflyttat någon av de vanliga mellangradstjänsterna, vilka enligt riksdagens beslut må disponeras efter Kungl. Maj:ts beprövande. Ett dylikt uppdrag skiljer sig väsentligt från vanliga vikariatsförordnanden och medför en i många avseenden självständig ställning samt vissa förpliktelser. En särskild ersättning till dessa chargés d'affaires synes berättigad. Ersättningen kan förslagsvis be-

nämnas »chargé d'affaires-tilläg» och torde lämpligen fastställas till 2,000 kronor.

Kostnaderna för de sålunda föreslagna tilläggen framgå av protokollsbi-lagorna.

Jag tillstyrker sakkunnigas förslag i denna del.

*Departements-
chefen.*

Bidrag för inköp av automobil. Av redogörelsen för sakkunnigförslaget huvudsakliga innebörd framgår, att sakkunniga föreslagit borttagande av nu utgående ekiperingspenningar. Dessa skulle enligt sakkunnigas uppfattning bli öfverflödiga, därest dels sändebuden tillhandahölles möbler och annan inredning för representationsändamål, dels särskilda förflyttningsbidrag ut-ginge och dels nyutnämnda sändebud erhöles bidrag till inköp av automobil. Samtidigt skulle viss begränsning ske i fråga om rätten till ersättning för flyttningskostnader.

Beträffande bidrag för inköp av automobil anföra sakkunniga huvudsak-ligen följande.

Om varje nyutnämnd sändebud vid tillträdet av sin post därstädes fun-ne allt sådant i fråga om bohag och annan inredning, som erfordrades för den av hans ställning föranledda representationen, skulle han — som ju i nor-mala fall får förutsättas redan äga bohag för en medelstor våning — icke be-höva mera ekiperingspenningar än som åtgår för inköp av automobil och för komplettering av den personliga utrustningen. Det är icke minst denna tankegång, som fört sakkunniga till att överväga frågan om inköp av au-tomobiler för beskickningarnas räkning, ty om även dylika fordon på statens bekostnad ställdes till förfogande, skulle alla de mest betungande utgifterna i samband med utnämningen till sändebud bortfalla. Sakkunniga hava emel-lertid efter noggrann prövning låtit denna tanke falla, och de måste därför finna nödvändigt, att därest i samband med övergång till ett system med fullt utrustade bostäder för sändebuden ekiperingspenningarna indragas, ett bi-drag till inköp av automobil i stället beredes de nyutnämnda sändebuden. Med hänsyn till de förmånliga villkor, på vilka diplomater kunna inköpa au-tomobiler, torde bidraget kunna begränsas till 6,000 kronor. Om också detta belopp icke är fullt tillräckligt på de poster, där på grund av förhållandena en större vagn erfordras, hava sakkunniga icke funnit nödvändigt, att staten sträcker sig längre i fråga om detta bidrag, i synnerhet som genomförandet av förslaget om förflyttningsbidrag skulle i sina verkningar särskilt gynna de tjänstemän, vilka förflyttas till någon av de största posterna.

Årskostnaden för de nu ifrågavarande bidragen beräknas av de sakkunniga till i genomsnitt 10,200 kronor.

Sakkunnigas förevarande förslag ingår, på sätt redan angivits, såsom en del i ett mera omfattande förslag, avseende å ena sidan borttagande av eki-peringspenningarna och reduktion av rätten till flyttningskostnadsersättning samt å andra sidan tillskapande av vissa särskilda förmåner ägnade att kom-pensera de särskilda utgifter, som utnämning till sändebud medför för tjänste-mannen. Vad de sakkunniga sålunda föreslagit finner jag ändamålsenligt, och jag kommer i det följande, efter närmare redogörelse för var och en av

*Departements-
chefen.*

förslagets övriga delar, att tillstyrka dessas genomförande. I enlighet härmed tillstyrker jag i detta sammanhang att bidrag för inköp av automobil må, på sätt sakkunniga förordat, utgå till nyutnämnt sändebud.

Ersättning för hållande av automobil. Sakkunniga hava ansett den omständigheten att samtliga sändebud numera hålla sig med automobil böra utnyttjas för att bereda sändebuden vissa på alla håll likvärdiga förmåner och i samband därmed nedbringa summan av de kontanta lönebeloppen. De anföra härvid följande.

Motorbränsle hör i själva verket till de förnödenheter, vilkas pris är underkastat stora variationer från ort till ort — bensen kostar för diplomater 7 öre för litern i ett land och 37 öre i ett annat — och likaledes synas premierna för automobilförsäkringar vara i hög grad växlande. Dessa priser äro dessutom lätta att kontrollera. Sakkunniga föreslå, att samtliga sändebud tillerkännas förmån av dels fri bensinförbrukning beräknad till 4,000 liter för år och lämpligen utgående i form av ett belopp, som motsvarar å anställningsorten för diplomater gällande pris för sagda kvantitet av varan, dels fri försäkring av dem tillhöriga automobiler, omfattande såväl vederbörlig ansvarsförsäkring som försäkring för skada å eget fordon. Med stöd av inkomna uppgifter hava sakkunniga kommit till den slutsatsen, att kostnaden för 4,000 liter bensen genomsnittligt ungefärligen motsvarar ett sändebuds årliga utgifter för driften av en efter tjänsteställningen avpassad automobil (motorbränsle, olja, ringslitning, smärre reparationer m. m.), därest eventuella semesterresor i bil frånräknas.

Härutöver föreslå sakkunniga, att sändebud skulle erhålla ersättning för hyra av garage, där sådant måste hyras utom beskickningsfastigheten.

Kostnadsberäkningarna i avseende å ifrågavarande förmåner sluta på 38,240 kronor.

Statskontoret har anfört:

De sakkunnigas förslag, att sändebuden efter vissa grunder skola erhålla bidrag till gäldande av kostnaderna för hållande av automobil, föranleder icke statskontoret till annat uttalande än att ämbetsverket förutsätter, att bestämmelse meddelas, varigenom det sörjes för att denna förmån må åtnjutas allenast för det fall att sändebudet verkligen disponerar dylikt fordon och använder det i sin ämbetsutövning.

*Departements-
chefen.*

Vad angår förslaget, att sändebud skulle erhålla bidrag med belopp, motsvarande det för diplomatisk personal å sändebudets stationeringsort gällande priset för 4,000 liter bensen, må påpekas, att detta bidrag avser att täcka de årliga utgifterna för icke blott motorbränsle utan jämväl andra ändamål, såsom olja, ringslitning, reparationer m. m. Då priserna för sist avsedda ändamål knappast torde följa bensenpriserna, synes det vara riktigare att bidraget bestämmes att motsvara priset för 2,000 liter bensen jämte ett fast belopp av förslagsvis 500 kronor. Bifall härtill synes icke påverka kostnadsberäkningarna.

Vad statskontoret anfört synes böra beaktas.

I övrigt finner jag icke anledning till erinran mot sakkunnigas förslag om ersättning till sändebuden för hållande av automobil.

Förflyttningsbidrag. Sakkunniga anföra huvudsakligen följande.

Åtgärder böra vidtagas för att motverka de upprepade påfrestningar för den enskilda ekonomen, som de ofta återkommande förflyttningarna medföra. Det är otvivelaktigt med tanke härpå som så många främmande stater tillerkänna sina utlandstjänstemän vissa bidrag vid varje förflyttning, och sakkunniga anse för sin del goda skäl tala för införandet av en liknande anordning inom vår utrikesförvaltning. Den i andra länder tillämpade principen att beräkna bidragen i relation till löneförmånerna förefaller sakkunniga lämplig. Då nu å ena sidan bidragen skulle avse att utgöra gottgörelse för sådana utgifter, som ej kunna inrangeras bland kostnaderna för flyttning av bohag, och å andra sidan dylika utgifter huvudsakligen uppstå på den post, som skall tillträdas, är det efter löneförmånerna på denna post som bidraget bör rättas.

Sakkunniga föreslå sålunda, att tjänsteman inom utrikesförvaltningen skall äga rätt att vid varje förflyttning, alltifrån den då han tillträder en första befattning i lönegraden A 21, oberoende av eventuell ersättning för flyttningskostnader i egentlig mening, uppbära ett bidrag, förslagsvis benämnt »förflyttningsbidrag» och utgående med ett belopp, som motsvarar de sammanlagda kontanta löneförmånerna (lön, jämte därå under flyttningsmånaden eventuellt belöpande rörligt tillägg, ortstillägg samt i förekommande fall barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg och chargé d'affaires-tillägg) under en månad på den befattning, som tillträdades. Vid en förflyttning till utrikes ort måste tjänstemannen räkna med att, innan han funnit en bostad, i regel under några månader med sin familj vistas på hotell eller pensionat på den nya anställningsorten med därav föranledda mer eller mindre betungande merkostnader; han skulle då kompenseras med en månads lön jämte de efter anställningsortens förhållanden samt tjänstemannens ställning och försörjningsplikt mot barn tillmätta särskilda tilläggen. Vid förflyttning till Sverige, där han sannolikt antingen kan under övergångstiden placera hustru och barn hos släktingar eller i andra avseenden draga fördel av att befinna sig i hemlandet, skulle han endast få en månads lön jämte eventuellt rörligt tillägg men icke ortstillägg, barnbidrag eller övriga nyssnämnda tillägg. Vid förflyttning till en ministerpost, där bostad omedelbart skulle disponeras antingen i statens hus eller i av staten förhyrd lägenhet, skulle en månadslön räcka till för de personliga nyanskaffningar, som under alla förhållanden äro ofrånkomliga.

Ehuru sakkunniga finna det icke oberättigat, att den, som förordnas till innehavare av en av de viktigare och följaktligen högre avlönade sändebudsposterna, i samband med tillträdet erhåller ett jämförelsevis betydande bidrag till sin personliga utrustning — detta bland annat av det skälet att, såsom förut antytts, förordnandet på en dylik post torde nödvändiggöra inköp av en automobil till ej oväsentligt högre pris än vad som täckes av det för sådant ändamål föreslagna bidraget — vilja sakkunniga dock föreslå, att ett maximibelopp fastställes för förflyttningsbidragen. Sakkunniga hava i sådant hänseende tänkt sig 3,500 kronor.

Under hänvisning till vad jag i det föregående vid behandlingen av förslaget om bidrag för inköp av automobil anført angående borttagande av nu utgående ekiperingspenningar m. m. tillstyrker jag sakkunnigas förslag i nu förevarande del. Årskostnaden för förflyttningsbidrag hava de sakkunniga beräknat till 31,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Språktillägg. Enligt bestämmelse i gällande stat för ortstillägg utgår särskilt lönetillägg till vissa kanslister såsom uppmuntran för förvärvande av språkkunskaper. Bestämmelsen innebär, att ortstillägget till kanslist vid någon av beskickningarna i Moskva, Warszawa, Buenos Aires, Lima, Mexico, Rio de Janeiro, Teheran eller Tokio höjes med 1,000 kronor, därest kanslisten visar sig besitta förmåga av ledig behandling i tal och skrift av anställningslandets språk.

Sakkunniga föreslå, att uppräknningen ersättes med en allmän bestämmelse av innebörd, att kanslist, vilkens tjänst i anseende till språkförhållandena i anställningslandet påkallar användande i större utsträckning av annat språk än de skandinaviska, engelska, franska eller tyska språken kan komma i åtnjutande av ifrågasatt löneförhöjning. Sakkunniga ifrågasätta samtidigt viss modifiering av kravet på kunskaper i anställningslandets språk.

*Departements-
chefen.*

Vad sakkunniga sålunda föreslagit föranleder icke någon erinran från min sida.

Bostadsförmån m. m. Såsom förut angivits innebär sakkunnigförslaget, att förmån av fri bostad skulle beredas samtliga sändebud. Härom anföra sakkunniga bland annat följande.

Vid tillhandahållande av fri bostad får ju staten, som skall betala hyror eller anskaffa fastigheter, i hög grad skiftande utgifter på olika orter, medan den förmån, som härigenom beredes tjänstemännen, för var och en av dem måste te sig såsom i stort sett likvärdig. Vid avvägandet av de kontanta löneförmånerna — vilket givetvis bör ske på en i motsvarande grad sänkt nivå — behöver staten dessutom icke taga hänsyn till en alldeles särskilt svårberäknelig faktor, nämligen hyresläget på de olika orterna. När det gäller löne reglering för sändebuden, framträda fördelarna härav så mycket mera, som å ena sidan kostnaderna för bostad för dem nödvändigtvis äro betydande, och å andra sidan valet av bostad i främsta rummet påverkas av kravet på tillräckliga och lämpligt anordnade utrymmen för kanslilokaler och representation.

Beträffande andra tjänstemän än sändebud ställer sig frågan om statens övertagande av bostadshyran på ett helt annat sätt. De representativa uppgifterna träda mer eller mindre fullständigt i bakgrunden, utrymmesbehovet domineras av familjens storlek och personliga förhållanden i övrigt, och så länge vederbörande icke sänka sin standard under vad som med hänsyn till deras officiella ställning måste anses som ett minimum, har staten knappast något intresse av att ingripa i deras sätt att ordna sina bostadsförhållanden.

I de huvudstäder, där sändebud äro placerade men staten icke äger beskickningshus, skulle utrikesdepartementet enligt sakkunnigas förslag förhyra lämpliga lokaler.

Sakkunniga förutsätta vidare, att förmån av fri bostad liksom hittills skulle tillkomma generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik samt de i Moskva anställda tjänstemännen. Därjämte hava de sakkunniga föreslagit, att Kungl. Maj:t skulle erhålla bemyndigande att inom ramen av tillgängliga medel i undantagsfall bereda jämväl andra befattningshavare sådan förmån. Till

stöd för förslaget i sistnämnda del anföra sakkunniga huvudsakligen följande.

Det kan förekomma, att i en huvudstad, vilken i avseende å levnadskostnader i allmänhet icke rimligen synes kunna hänföras till någon av de dyraste grupperna, tjänstemän tillhörande de främmande representationerna måste ikläda sig oproportionerligt höga kostnader för bostad. Ett sådant förhållande plägar sammanhånga med knapp tillgång på bostäder av den beskaffenhet, som kan komma i fråga för personer i officiell ställning, och gör sig givetvis mera kännbart för en självständig chargé d'affaires, på vilkens installation tämligen höga anspråk måste ställas, än för en tjänsteman i samma lönegrad men i underordnad ställning. Sakkunniga, vilka närmast föranletts till dessa överväganden av förhållandena i avseende å legationsrådsbefattningen i Kaunas, hava icke velat lösa svårigheten genom att placera orten i fråga i den högsta ortstilläggsgruppen, enär de funnit detta alltför mycket strida mot den allmänna uppfattningen om prisläget i staden. De föreslå därför i stället, att fri bostad med uppvärmning och belysning beredes innehavaren av befattningen i fråga, och vilja samtidigt göra det uttalandet, att om i framtiden på annat håll en liknande disproportion mellan bostads- och övriga kostnader skulle befinnas föreligga, vidtagandet av en motsvarande anordning ej bör anses oförenligt med lönesystemets allmänna principer. En dylik anordning kan eventuellt befinnas påkallad även vid en eller annan självständig konsulspost.

Kostnaderna för hyra av bostäder å de orter, där staten ej äger fastighet, hava sakkunniga beräknat till 100,800 kronor.

Statskontoret har framhållit, att det syntes välbetänkt att ur ortstilläggen utbryta gottgörelse för bostad jämväl för sändebuden i de huvudstäder, där staten icke äger fastighet, och att bereda även dessa sändebud fri bostad.

Enligt sakkunnigas förslag skola de åt sändebuden upplåtna bostäderna på statens bekostnad förses med bohag och annan inredning för representationsändamål. Såsom tidigare angivits sammanhänger förslaget i denna del med förslagen om ekiperingspenningarnas borttagande och begränsning av rätten till ersättning för flyttningskostnader. Den närmare utformningen av bestämmelserna för den ifrågavarande utrustningens anskaffande och omfattning anse sakkunniga böra överlämnas åt Kungl. Maj:t eller ministern för utrikes ärendena. Kostnaderna beräknas till i genomsnitt 32,600 kronor för år räknat.

Statskontoret har anfört följande.

De sakkunnigas förslag i fråga om möblering av sändebudens bostäder i samband med avskaffande av ekiperingspenningar m. m. finner statskontoret ändamålsenliga och ägnade att bättre än vad i berörda hänseenden för närvarande gäller tjäna såväl statsverkets som tjänstemännens intressen.

Sakkunniga förorda, att statsverket helt skall övertaga kostnaderna för uppvärmning och belysning av ej blott staten tillhöriga fastigheter i utlandet utan även sådana bostäder, som enligt deras förslag skulle på statens bekostnad förhyras för vissa tjänstemän. De anföra härom i huvudsak följande.

För att bostadsförmånen skall bliva såvitt möjligt likvärdig på olika orter, erfordras, att staten även helt bestrider kostnaderna för uppvärmning och be-

lysning. För närvarande utgå till boställshavarna i statens fastigheter i utlandet fasta bidrag härtill. Dessa bidrag hava för varje särskilt hus ursprungligen så beräknats, att de skulle ungefärligen motsvara de verkliga kostnaderna. Prisutvecklingen har emellertid medfört, att på vissa orter bidragen blivit uppenbart otillräckliga, under det att de på andra ställen alltjämt täcka därmed avsedda kostnader. För sakkunniga har upplysts, att vissa sändebud under senaste uppvärmningsperiod måst för ändamålet av egna medel tillskjuta belopp av betydande storlek, i ett fall närmare 4,000 kronor. Att anordningen med fasta bidrag — även om dessa justeras efter det aktuella prisläget — eventuellt kan inom kort förrycka en eventuellt nu genomförd löne-reglering, torde ligga i öppen dag; härför erfordras ju endast att priserna i visst land stiga eller sjunka för en helt begränsad grupp av förnödenheter — kol, koks m. m. — något som ofta skett utan direkt anslutning till prisutvecklingen i övrigt. För vissa boställshavare inom landet gäller regeln att staten bidrager med en proportionsvis bestämd del av de redovisade verkliga kostnaderna, medan återstoden betalas av tjänstemannen. Sakkunniga hava övervägt införandet av en motsvarande bestämmelse i utrikesförvaltningens lönestater men av olika skäl stannat för att förorda, att ifrågavarande kostnader helt påföras statsverket. Detta förslag motiveras icke i främsta rummet av att sändebudens kostnader för hithörande ändamål i särskilt hög grad betingas av deras representativa skyldigheter, utan framför allt av att ett bifall till förslaget skulle undanröja det osäkerhetsmoment vid ortstilläggens avvägning, vilket ligger i de skiftande bränslepriserna. Kostnaderna för uppvärmning och belysning utgöra för sändebuden en ganska svårberäknelig faktor av den anledningen, att icke blott priserna växla utan även storleken av de utrymmen, som skola uppvärmas och belysas. Skyldigheten exempelvis att av egna medel bestrida en fjärdedel av de sammanlagda kostnaderna skulle under ett år för sändebudet i Helsingfors kunna betyda en personlig utgift på bortåt 2,000 kronor, för sändebudet i Mexico högst 300 kronor. Vidare föreligga svårigheter på vissa håll att strängt skilja på kostnaderna för bostadsutrymmen å ena sidan och för ämbetslokaler å den andra ävensom att, när fråga blir om förhyrda lokaler och kostnaden för uppvärmning ingår i hyran, avgöra hur denna kostnad överhuvud taget skall beräknas.

Sakkunniga beräkna kostnaderna för uppvärmning och belysning av tjänstebostäderna till 92,800 kronor, vilket med frånräknande av nu utgående fasta värmebidrag jämte kursförlustersättning, 58,140 kronor, skulle innebära en kostnadsökning av 34,660 kronor.

Statskontoret har anfört huvudsakligen följande.

Ämbetsverket vill ej göra invändning emot att samtliga sändebud erhålla ersättning för redovisade kostnader för uppvärmning och belysning av bostadslokalerna. Statskontoret ifrågasätter dock om icke till befordrande av en utgiftsbesparande hushållning på ifrågavarande område viss kvotdel av kostnaderna — i likhet med vad som gäller i fråga om landshövdingarna — borde bestridas av boställshavaren, i den mån tillhandahållande av berörda förmåner icke ingår i upprättade hyresavtal.

*Departements-
chefen.*

Jag tillstyrker förslaget att bereda samtliga sändebud förmånen av fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning. Detsamma är ägnat att väsentligt underlätta en rättvis lönesättning, och vid mitt ställningstagande till ortstilläggens storlek har jag utgått från att ifrågavarande naturaförmån skall tillkomma sändebuden.

Liksom hittills bör förmån av fri bostad med uppvärmning och belysning jämväl tillkomma generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik ävensom de i Sovjetunionen placerade tjänstemännen. Av skäl, som sakkunniga anfört, synes sådan förmån böra tillerkännas även innehavaren av legationsrådsbefattningen i Kaunas. I dessa fall bör särskilt medgivande inhämtas av riksdagen. Om bostadsförmån framdeles anses böra tillkomma annan tjänsteman än här nämnts, bör frågan givetvis underställas riksdagens prövning.

Vad angår det av statskontoret framförda förslaget om skyldighet för boställshavaren att själv bestrida viss kvotdel av kostnaderna för uppvärmning och belysning får jag framhålla att den skyldighet, som i sådant hänseende nu åligger landshövdingarna, i annat sammanhang denna dag föreslås skola upphöra. För min del förordar jag, att staten, såsom sakkunniga föreslagit, står för hela kostnaden för uppvärmning och belysning av de åt utlandstjänstemännen upplåtna bostäderna.

Statens kostnader för hyra av bostäder å orter, där staten icke äger fastighet, samt för uppvärmning och belysning av tjänstebostäderna böra påföras statens allmänna fastighetsfond.

Under hänvisning till vad jag i det föregående vid behandlingen av förslaget om bidrag för inköp av automobil anfört angående borttagande av nu utgående ekiperingspenningar m. m. tillstyrker jag, att de åt sändebuden upplåtna bostäderna på statens bekostnad förses med möblering, vari förutom möbler inbegripes härmed jämförlig för varaktig användning avsedd utrustning såsom gardiner och mattor, samt annan inredning för representationsändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i varje förekommande fall besluta angående utrustningens anskaffande och omfattning. Kungl. Maj:t torde även, där så prövas skäligt, få besluta om inköp av bohag för sändebud, vilken tillträtt tjänsten före den 1 juli 1939.

Underhållet av möblering, som genom statens försorg anskaffats, torde såsom nu gäller för landshövdingarna, böra bekostas av staten, dock självfallet med den begränsningen att bostadsinnehavaren är skyldig ersätta skada, som uppkommit genom vårdslöshet eller försummelse från hans sida. Andra av staten anskaffade inventarier bör befattningshavaren vara pliktig överlämna till efterträdaren i det skick, vari de mottagits.

Kostnaderna för inköp av det bohag, varom här är fråga, böra bestridas från vederbörligt anslag under tredje huvudtiteln.

Reseersättning. I avsikt att uppmuntra utom Europa anställda tjänstemän att begagna sina ledigheter för att vidmakthålla kontakten med hemlandet har åt dessa tjänstemän beviljats förmånen av gottgörelse för biljettkostnaderna för resa till och från Sverige i samband med semester, i allmänhet vart tredje år, eller, därest tjänstemannen är anställd i vissa länder med hälsovådligt klimat, vart annat år.

Sakkunniga framhålla, att denna förmån förlorar en god del av den ver-

kan, som avsetts, genom att tjänstemännen själva måste bestrida resekostnaden för hustru och barn. De tillstyrka därför, att, likaväl som tjänstemännen nu erhålla gottgörelse för familjens biljettkostnader vid förflyttningar till nya poster, motsvarande ersättning beredes i samband med ifrågavarande semesterresor. Kostnaderna härför beräkna sakkunniga till 12,000 kronor för år räknat.

*Departements-
chefen.*

Jag tillstyrker, att nuvarande förmån för befattningshavare att erhålla bidrag till kostnaden för hemresa under semester utsträcker i enlighet med sakkunnigas förslag till att omfatta jämväl kostnaderna för befattningshavarens hustru samt barn under 19 år.

Ersättning för flyttningskostnad. Enligt gällande bestämmelser, meddelade i kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 252) angående ersättning för flyttnings- och resekostnader åt diplomatiska och konsulära tjänstemän, äga samtliga tjänstemän rätt till ersättning för flyttningskostnader. Vissa maximibestämmelser gälla emellertid i avseende å volymen av det bohag, som må flyttas på statens bekostnad. Sändebud och generalkonsul äro sålunda berättigade till ersättning för flyttning av bohag intill 120 kubikmeter, där est familj medföljer, och i annat fall intill 90 kubikmeter. Om en tjänsteman förflyttas till en avlägsen ort och det kan visas, att kostnaderna för flyttningen icke skulle stå i rimligt förhållande till bohagets värde eller till dess behövlighet för ägaren, kan han i stället tillerkännas bidrag till inköp av möbler på orten eller gottgörelse för merkostnader för förhyrning av möblerad bostad.

I anslutning till förslaget om att sändebudens bostäder skulle på statens bekostnad förses med möbler och annan inredning för representationsändamål hava sakkunniga förordat viss begränsning i rätten till ersättning för sändebuden till flyttningskostnad. Sakkunniga förutsätta, att ersättning icke skall utgå för flyttning av mera bohag än 70 kubikmeter. Flyttningskostnaderna beräknas härigenom komma att reduceras med i genomsnitt 10,400 kronor för år.

*Departements-
chefen.*

Mot vad sakkunniga sålunda föreslagit finner jag ej anledning till erinran. De ändringar i förberörda kungörelse, som böra vidtagas i anledning av förslaget, torde icke behöva närmare beröras i detta sammanhang.

Ekiperingspenningar. Såsom i det föregående angivits föreslå sakkunniga, vid bifall till förslagen om tillhandahållande på statsverkets bekostnad av möbler och annan inredning för representationsändamål, om förflyttningsbidrag och om bidrag för inköp av automobil, att nu utgående ekiperingspenningar skola borttagas. Härigenom beräknas uppkomma en besparing av 31,200 kronor för år.

*Departements-
chefen.*

Med hänvisning till vad jag förut i olika sammanhang yttrat tillstyrker jag sakkunnigas förslag i denna del.

Prisutjämningsstillägg. Vid behandlingen av de sakkunnigas förslag till nya ortstillägg har anmärkts, att tillägg på vissa platser, där enligt sakkunnigas mening förhållandena för närvarande icke kunna betraktas såsom normala, upptagits till belopp, som normalt anses bliva tillräckliga. För att uppväga de betydande lönesänkningar, som med hänsyn härtill skulle under rådande förhållanden uppkomma för å dessa platser stationerade befattningshavare, hava sakkunniga förordat, att till dessa tjänstemän skulle utgå prisutjämningsstillägg. Enligt sakkunnigas förslag skulle tillägg utgå till poster i Rumänien, Polen, Sovjetunionen, Turkiet, Tyskland och Ungern. Tilläggen skulle bestridas från ett särskilt anslag å riksstaten, anvisat med bestämt belopp. Medelsbehovet för budgetåret 1939/40 har av de sakkunniga beräknats till 70,000 kronor.

Sakkunniga påpeka, att även framdeles rubbningar i den ekonomiska situationen kunna inträda, medförande att de föreslagna lönebeloppen bliva helt otillfredsställande å vissa platser. Anses förändringarna bliva av mera permanent karaktär, böra ortstilläggens belopp jämkas. Bedömas de däremot vara av mera tillfällig art, anse sakkunniga att prisutjämningsstillägg böra utgå till befattningshavarna. För det fall, då en förändring av levnadskostnaderna inträffar vid sådan tidpunkt, att en längre tidrymd måste förflyta innan frågan kan i riksdagen avgöras, samt tillika är av den storleksordning, att omedelbara åtgärder förefalla av behovet påkallade, hänvisa sakkunniga till den utväg, som står till Kungl. Maj:ts förfogande att med anlåtande av anslaget till oförutsedda utgifter råda bot på det uppkomna missförhållandet.

Sakkunniga förklara, att de icke utan en viss tvekan, med tanke på de olägenheter, som visat sig vara förbundna med systemet med av Kungl. Maj:t fastställda extra ortstillägg, tillrådde, att en kvarleva av detta system bibehölls i form av prisutjämningsstillägg. Å andra sidan skulle ett inarbetande av det nu föreslagna prisutjämningsstillägget i lönesystemet enligt sakkunnigas uppfattning hava i avsevärd grad sönderbrutit detsamma.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har anfört följande.

Lönenämnden vill framhålla, att då av betänkandet icke med tydlighet framgår, enligt vilka grunder det föreslagna prisutjämningsstillägget skall utgå, det knappast låter sig göra att bilda sig en bestämd mening om förslaget i denna del. Då anslagsbehovet för ändamålet förutsättes årligen bliva föremål för närmare prövning av riksdagen, torde emellertid någon betänklighet mot förslaget icke behöva resas. Det berörda tillägget synes likväl lönenämnden böra erhålla en lämpligare beteckning, förslagsvis valutatillägg eller dylikt.

Statskontoret har framhållit:

För möjliggörande av s. k. prisutjämningsstillägg å sådana orter, där med hänsyn till valutaförhållandena och vissa andra omständigheter särskilda lönetillskott finnas påkallade, böra enligt de sakkunnigas mening medel stå till Kungl. Maj:ts förfogande. För ändamålet föreslås anvisande å riksstaten av ett särskilt, bestämt anslag, vilket för budgetåret 1939/40 beräknas till 70,000 kronor. Såsom de sakkunniga påpeka, innebär detta förslag i viss

mån ett bibehållande — ehuru i annan form — av det hittillsvarande systemet med av Kungl. Maj:t fastställda extra ortstillägg. Givetvis hade det varit önskvärt, om detta system nu kunnat helt avskaffas. Av vad de sakkunniga härutinnan anfört synes emellertid framgå, att en anordning av här avsedd innebörd tills vidare svårigen kan avvaras.

Departements-
chefen.

Det synes för närvarande nödvändigt att bibehålla en viss möjlighet till anpassning utanför lönesystemets ram av utlandstjänstemännens löner efter extra ordinära förhållanden. Vad de sakkunniga föreslagit beträffande prisutjämningstillägg finner jag mig därför böra biträda. Jag vill emellertid understryka, att systemet med prisutjämningstillägg är att betrakta som en nödfallsutväg, som bör tillgripas allenast vid mera betydande men sannolikt övergående rubbningar av de för lönesättningen grundläggande faktorerna. På Kungl. Maj:t torde få ankomma att fördela anvisade medel och därvid meddela de närmare föreskrifter i fråga om tilläggen, som må finnas erforderliga. Lönenämndens förslag att benämna tilläggen valutatillägg anser jag mig icke böra biträda. Även andra förhållanden än valutakursernas fluktuationer böra givetvis beaktas vid bestämmandet av ifrågavarande tillägg.

Kostnadsberäkning. På grundval av sakkunnigas kostnadsberäkningar erhålles följande jämförelse mellan nuvarande kostnader och kostnaderna för den föreslagna löneregleringen.

	Nuvarande kostnader, kronor	Blivande kostnader, kronor
Ortstillägg	1,009,400	1,207,000
Extra ortstillägg	380,000	—
Barnbidrag	—	97,500
Utomeuropeiskt tillägg	—	168,000
Chargé d'affaires-tillägg	—	14,000
Bidrag för inköp av automobil	—	10,200
Ersättning för hållande av automobil	—	38,240
Förflyttningsbidrag	—	31,000
Språktillägg	8,000	8,000
Hyra av bostäder	—	100,800
Anskaffande av bohag	—	32,600
Uppvärmning och belysning	58,140	92,800
Ersättning för biljettkostnader för familj under semesterresor	—	12,000
Ersättning för flyttningskostnader (minskning)	10,400	—
Ekiperingspenningar	31,200	—
Prisutjämningstillägg	—	70,000
Kursförlustersättning	336,270	—
	<hr/> 1,833,410	<hr/> 1,882,140.

Nettoökningen skulle således utgöra (1,882,140 — 1,833,410 =) 48,730 kronor eller alltså i runt tal 49,000 kronor. Emellertid hava sakkunniga, utöver vad i det föregående angivits, föreslagit dels att ett särskilt anslag å 10,000 kronor skulle anvisas till gottgörelse för tillfälliga representationskostnader, dels ock att anslaget till extra biträden och vaktbetjante skulle ökas med 20,000 kronor. Medräknas dessa belopp erhålles en nettoökning av 79,000 kronor, understigande kostnadsökningen enligt sakkunnigförslaget med 26,000 kronor. Såsom förut berörts kunna de jämkningar i fråga om bestämmelserna för barnbidrag, som i det föregående förordats, beräknas medföra en utgiftsminskning, uppgående till sistnämnda belopp.

Nuvarande kostnader för extra ortstillägg hava i sammanställningen upptagits med 380,000 kronor eller alltså med 20,000 mera än det belopp som innevarande budgetår står till förfogande för ändamålet. Detta sammanhänger därmed, att man, enligt vad de sakkunniga framhållit, regelmässigt har att räkna med kortare och längre vakanser av sådan omfattning, att en årlig besparing uppstår av angivna storlek.

Med hänsyn till den efter avlämnandet av sakkunnigas förslag inträffade förskjutningen i valutakurserna avvika kostnaderna för de förslag, ministern för utrikes ärendena framlägger under tredje huvudtiteln, till en del från förut återgivna beräkningar. Jag torde härutinnan få hänvisa till nämnda huvudtitel.

Författningsförslag.

I anledning av det sålunda anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till *kungörelse angående ändrad lydelse av 50 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939*. Paragrafen kommer enligt förslaget att omfatta 11 moment. I fråga om de särskilda momenten må framhållas följande.

1 m o m. överensstämmer med nuvarande 2 mom.

2 m o m. a) motsvarar med vissa formella jämkningar nuvarande 4 mom. a), b) och c) med undantag av de tre första styckena under b).

2 m o m. b) motsvarar med vissa formella jämkningar de tre första styckena av nuvarande 4 mom. b).

3 m o m. överensstämmer med viss formell jämkning med nuvarande 6 mom.

4 m o m. motsvarar nuvarande 4 mom. d). Ändring har skett på grund av vad i det föregående anförts angående bidrag till biljettkostnader för befattningshavarens familj. Enligt gällande föreskrift må resebidrag, där särskilda skäl därför tala, tilldelas tjänstemän vid beskickningarna i Rio de Janeiro, Shanghai och Bogotá samt vid generalkonsulatet i Calcutta en gång vart annat år i stället för en gång vart tredje år. Enligt författningsförslaget skall denna förmån kunna tillkomma tjänsteman med placering i land med särskilt hälsovådligt klimat. Härvid har dock förutsatts, att den ökade

bidragsrätten tills vidare bör tillkomma allenast tjänstemän med placering å nyss angivna orter.

5 m o m. motsvarar nuvarande 7 mom. Bestämmelsen har omformulerats i syfte att tydligare utmärka att fråga är om rätt till ersättning för flyttningsskostnad utöver den, som för tjänstemän i allmänhet gäller enligt 24 §.

6 m o m. motsvarar nuvarande 8 mom. första och andra styckena. Enligt beslut av 1938 års riksdag åtnjuter chefen för utrikesdepartementets pressbyrå särskilt representationsbidrag.

7 m o m. motsvarar, vad angår ortstillägg, nuvarande 1 mom. I det nya momentet hava intagits bestämmelser angående barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg, chargé d'affaires-tillägg, bidrag för inköp av automobil, ersättning för hållande av automobil, förflyttningsbidrag och språktillägg.

Enligt nuvarande 3 mom. må tjänsteman, som av hänsyn till förhållandet till främmande makt hemkallas från tjänst, som han innehar utomlands, där Kungl. Maj:t prövar det för tjänsten erforderligt, med bibehållna avlöningsförmåner förordnas att tjänstgöra i utrikesdepartementet för handläggning av ärenden, som beröra hans verksamhetsområde. Vad sålunda nämnts skall gälla även med avseende å tjänsteman i fall, då med hänsyn till kannedom om vissa förhållanden i det land, varest tjänstemannen är anställd, eller särskild sakkunskap, som han må äga, eller på grund av annan omständighet hans tjänstgöring i utrikesdepartementet prövas vara för departementets verksamhet av synnerligt värde.

Jämlikt nuvarande 4 mom. e) skall det åligga sändebud, generalkonsul och konsul, som tjänstgöra inom Europa, att minst en gång vart annat år, i anslutning till semester, under högst 14 dagar, mot åtnjutande av ersättning för biljett från och till tjänstgöringsorten och i övrigt på de villkor, som för semester äro stadgade, ställa sig till ministrernas för utrikes ärendena förfogande för tjänstgöring i utrikesdepartementet eller annorledes på sätt ministern må föreskriva.

Det har vid uppgörande av ifrågavarande författningsförslag ansetts mindre lämpligt att i avlöningsreglementet meddela föreskrifter om tjänstemännens skyldighet att tjänstgöra på olika orter eller om Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela beslut rörande tjänstgöring utanför det egentliga tjänstgöringsområdet. Kungl. Maj:t torde äga sådan rätt utan riksdagens bemyndigande, och tjänstemännens skyldigheter böra såsom framgår av 3 § civila avlöningsreglementet regleras genom tjänstgöringsföreskrifter, som meddelas i instruktion, arbetsordning eller annan dylik författning. Ej heller erfordras särskild bestämmelse i avlöningsreglementet om rätt för här ifrågavarande tjänstemän till ersättning för viss tjänsteresa. Då slutligen befattningshavare, som beordras att tjänstgöra inom utrikesdepartementet, därest ej annat särskilt föreskrives, äger åtnjuta de löneförmåner, som äro förenade med utlandstjänsten, så länge han innehar denna, hava bestämmelser, motsvarande de i 3 mom. och 4 mom. e) nu meddelade, icke upptagits i författningsförslaget. Däremot har det ansetts påkallat att Kungl. Maj:t erhåller befogenhet att begränsa de med utlandstjänsten förbundna tilläggsförmå-

nera under tid, då tjänsteman tjänstgör i utrikesdepartementet eller eljest å ort utom verksamhetsområdet. Bestämmelse härom har intagits under 7 mom. b).

8 m o m. överensstämmer med nuvarande 5 mom.

9 m o m. motsvarar med viss formell jämkning nuvarande 9 mom.

10 m o m. överensstämmer med nuvarande 10 mom.

11 m o m. motsvarar nuvarande 11 mom. I det nya momentet hava bestämmelser intagits angående rätt för sändebuden vid beskickningarna att åtnjuta fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning. Därjämte har föreskrivits, att sändebudens tjänstebostäder skola vara försedda med bohag för representationsändamål enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t meddelar. I enlighet med vad i det föregående anförts bör riksdagens medgivande inhämtas, därest fri bostad med uppvärmning och belysning anses böra tillkomma annan befattningshavare än sändebud. För närvarande bör sådant medgivande inhämtas i fråga om generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik, legationsrådet i Kaunas ävensom samtliga befattningshavare vid beskickningen i Moskva, å vilka civila avlöningsreglementet äger tillämpning.

Det sålunda upprättade kungörelseförslaget bör föranleda viss ändring i 59 § 2 mom. civila avlöningsreglementet. Då nämnda paragraf torde få ändras även på grund av andra löneregleringsförslag, som enligt vad som förutsättes i årets statsverksproposition senare komma att föreläggas riksdagen, synes tills vidare böra anstå med framläggande av förslag till ändrad lydelse av paragrafen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna förberörda förslag till kungörelse,

dels ock medgiva, att fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning må utan hinder av föreskrifterna i 42 och 44 §§ civila avlöningsreglementet åtnjutas av generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik, legationsrådet i Kaunas och samtliga befattningshavare vid beskickningen i Moskva, å vilka civila avlöningsreglementet äger tillämpning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställer förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Henrik Klackenborg.

Vissa kontanta löneförmåner till sändebuden.¹

Placering	Ortstillägg och beräknad kursförlustersättning för budgetåret 1938/39				Ortstillägg m. m. enligt sakkunnigas förslag				Skillnad
	Orts- tillägg	Extra orts- tillägg	Kurs- förlust- ersätt- ning ²	Summa	Orts- tillägg	Utom- euro- peiskt tillägg	Barn- bidrag (medel- tal)	Summa	
Washington*	35,000	28,100	1,470	64,570	55,000	5,000	1,910	61,910	- 2,660
London* ...	45,000	6,500	1,880	53,380	50,000	—	1,910	51,910	- 1,470
Berlin*	23,400	—	29,410	52,810	40,000	—	1,910	41,910	- 10,900
Paris*	30,600	6,000	—	36,600	40,000	—	1,910	41,910	+ 5,310
Moskva* ...	30,600	7,000	22,920	60,520	25,000	5,000	1,910	31,910	- 28,610
Rom*	5,800	14,000	890	20,690	25,000	—	1,910	26,910	+ 6,220
Warszawa* .	17,400	—	23,490	40,890	25,000	—	1,910	26,910	- 13,980
Bryssel*	5,000	5,500	6,420	16,920	20,000	—	1,910	21,910	+ 4,990
Haag*	11,400	2,000	12,160	25,560	20,000	—	1,910	21,910	- 3,650
Madrid*	9,000	(11,000)	—	20,000	20,000	—	1,910	21,910	+ 1,910
Ankara*	9,000	6,000	20,880	35,880	20,000	5,000	1,910	26,910	- 8,970
Teheran	28,000	—	18,050	46,050	20,000	5,000	1,910	26,910	- 19,140
Helsingfors*	10,800	3,500	—	14,300	18,000	—	1,910	19,910	+ 5,610
Köpenhamn*	10,800	6,000	—	16,800	18,000	—	1,910	19,910	+ 3,110
Oslo*	10,800	10,000	—	20,800	18,000	—	1,910	19,910	- 890
Bern*	7,800	4,000	6,210	18,010	15,000	—	1,910	16,910	- 1,100
Budapest* ..	8,800	11,700	5,960	26,460	15,000	—	1,910	16,910	- 9,550
Bukarest* ..	10,800	6,000	10,240	27,040	15,000	—	1,910	16,910	- 10,130
Prag	15,800	4,000	7,120	26,920	15,000	—	1,910	16,910	- 10,010
Riga	12,000	6,000	1,170	19,170	15,000	—	1,910	16,910	- 2,260
Buenos A. ...	36,000	—	—	36,000	15,000	5,000	1,910	21,910	- 14,090
Kairo	34,000	—	1,600	35,600	15,000	5,000	1,910	21,910	- 13,690
Lima	34,000	—	—	34,000	15,000	5,000	1,910	21,910	- 12,090
Mexico	22,400	10,600	—	33,000	15,000	5,000	1,910	21,910	- 11,090
Rio	30,000	—	—	30,000	15,000	5,000	1,910	21,910	- 8,090
Shanghai ...	30,000	3,000	—	33,000	15,000	5,000	1,910	21,910	- 11,090
Tokio*	20,000	2,500	—	22,500	15,000	5,000	1,910	21,910	- 590
Summa	544,200	153,400	169,870	867,470	594,000	55,000	51,570	700,570	-166,900

¹ Vid bedömandet av siffrorna i denna tabell bör beaktas att enligt de sakkunnigas förslag samtliga sändebud komma att åtnjuta fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning samt ersättning för hållande av automobil. För närvarande åtnjuta sändebuden å de med * utmärkta orterna fri tjänstebostad samt visst bidrag till uppvärmning och belysning.

² Kursförlustersättningarna hava här liksom i följande bilagor beräknats på grundval av valutakurserna vid utbetalningen av lönerna för juli 1938.

Bil. 2.

Vissa kontanta löneförmåner till generalkonsulerna.

Placering	Ortstillägg och beräknad kursför- lustersättning för budgetåret 1938/39				Ortstillägg m. m. enligt sakkun- nigas förslag				Skillnad
	Orts- tillägg	Extra orts- tillägg	Kursför- luster- sättning	Summa	Orts- tillägg	Utom- euro- peiskt tillägg	Barn- bidrag (medel- tal)	Summa	
New York..	18,400	17,100	920	36,420	30,000	5,000	1,130	36,130	- 290
London ...	14,400	9,100	1,070	24,570	24,000	—	1,130	25,130	+ 560
Hamburg..	7,400	—	16,880	24,280	15,000	—	1,130	16,130	- 8,150
Calcutta ...	19,400	500	1,350	21,250	15,000	5,000	1,130	21,130	- 120
Montreal ..	16,400	5,300	570	22,270	15,000	5,000	1,130	21,130	- 1,140
Pretoria ...	16,400	2,000	1,000	19,400	15,000	5,000	1,130	21,130	+ 1,730
Sydney ...	14,400	4,000	—	18,400	15,000	5,000	1,130	21,130	+ 2,730
Reykjavik .	7,400	—	450	7,850	7,000	—	1,130	8,130	+ 280
Summa	114,200	38,000	22,240	174,440	136,000	25,000	9,040	170,040	- 4,400

Vissa kontanta löneförmåner till legationsråd, handelsråd och konsulter.

Placering	Ortstilllägg och beräknad kursför-lustersättning för budgetåret 1938/39				Ortstilllägg m. m. enligt sakkunnigas förslag				Skillnad
	Orts-tilllägg	Extra ors-tilllägg	Kurs-för-lust-ersätt-ning	Summa	Ortstill-lägg och (*)Chargé d'affaires-tilllägg	Utom euro-peiskt till-lägg	Barn-bidrag (med-tal)	Summa	
<i>Legationsråd:</i>									
Athen	12,000	—	—	12,000	10,000 *2,000	—	1,550	13,550	+ 1,550
Belgrad.....	10,000	—	7,200	17,200	10,000 *2,000	—	1,550	13,550	— 3,650
Kaunas.....	10,000	1,000	16,960	27,960	10,000 *2,000	—	1,550	13,550	— 14,410
Bogotá	18,400	—	—	18,400	10,000 *2,000	5,000	1,550	18,550	+ 150
Santiago	14,400	—	—	14,400	10,000 *2,000	5,000	1,550	18,550	+ 4,150
Tallinn	6,600	—	600	7,200	8,000 *2,000	—	1,550	11,550	+ 4,350
London.....	6,600	9,200	780	16,580	18,000	—	1,550	19,550	+ 2,970
Washington	7,600	15,700	640	23,940	18,000	5,000	1,550	24,550	+ 610
Berlin	5,100	—	12,750	17,850	10,000	—	1,550	11,550	— 6,300
Moskva	7,800	3,600	9,670	21,070	10,000	5,000	1,550	16,550	— 4,520
Paris	6,400	3,500	—	9,900	10,000	—	1,550	11,550	+ 1,650
Helsingfors	4,200	2,000	—	6,200	8,000	—	1,550	9,550	+ 3,350
<i>Handelsråd:</i>									
Washington	7,600	12,000	570	20,170	15,000	5,000	1,550	21,550	+ 1,380
Berlin	5,100	—	11,820	16,920	8,000	—	1,550	9,550	— 7,370
<i>Konsulter:</i>									
Dublin	10,000	2,000	650	12,650	15,000	—	1,550	16,550	+ 3,900
Chicago	12,100	7,500	560	20,160	15,000	5,000	1,550	21,550	+ 1,390
San Francisco	12,100	6,900	570	19,570	15,000	5,000	1,550	21,550	+ 1,980
Danzig	10,000	—	15,430	25,430	8,000	—	1,550	9,550	— 15,880
Rouen	5,100	—	—	5,100	6,000	—	1,550	7,550	+ 2,450
Summa	171,100	63,400	78,200	312,700	214,000 *12,000	35,000	29,450	290,450	— 12,250

¹ Siffran bör bedömas mot bakgrunden av dels förslaget att tillerkänna chargé d'affaires i Kaunas fri bostad m. m., dels det förhållandet att konsul i Danzig med nuvarande kursför-lustersättning åtnjuter en lön vida över genomsnittsnivån.

Bil. 4.

Vissa kontanta löneförmåner till förste legationssekreterare och vicekonsuler.

Placering	Ortstilllägg och beräknad kursför-lustersättning för budgetåret 1938/39				Ortstilllägg m. m. enligt sakkunnigas förslag				Skillnad
	Orts-tilllägg	Extra-orts-tilllägg	Kurs-för-lust-ersätt-ning	Summa	Ortstill-lägg och (*)Chargé d'affaires-tilllägg	Utom euro-peiskt till-lägg	Barn-bidrag (med-tal)	Summa	
<i>Legationssekreterare:</i>									
Berlin	3,800	—	9,190	12,990	7,000	—	1,030	8,030	— 4,960
› (Wien) ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haag	3,800	1,000	5,910	10,710	7,000	—	1,030	8,030	— 2,680
Paris	5,200	4,500	—	9,700	7,000	—	1,030	8,030	— 1,670
›	4,800	2,300	—	7,100	7,000	—	1,030	8,030	+ 930
Rom	4,300	1,500	360	6,160	7,000	—	1,030	8,030	+ 1,870
Warszawa	3,300	1,500	9,820	14,620	7,000	—	1,030	8,030	— 6,590
Kairo	7,000	2,000	610	9,610	7,000	5,000	1,030	13,030	+ 3,420
Tokio	6,600	—	—	6,600	7,000	5,000	1,030	13,030	+ 6,430
Köpenhamn.....	3,300	2,000	—	5,300	6,000	—	1,030	7,030	+ 1,730
Lissabon.....	3,800	5,200	730	9,730	6,000 *2,000	—	1,030	9,030	— 700
Riga.....	3,700	1,000	480	5,180	6,000	—	1,030	7,030	+ 1,850
<i>Vicekonsuler:</i>									
London	3,800	5,500	510	9,810	12,000	—	1,030	13,030	+ 3,220
Minneapolis.....	6,800	6,000	400	13,200	12,000	5,000	1,030	18,030	+ 4,830
New York	6,800	10,500	480	17,780	12,000	5,000	1,030	18,030	+ 250
Hamburg	3,300	—	10,250	13,550	6,000	—	1,030	7,030	— 6,520
Summa	70,300	43,000	38,740	152,040	116,000 *2,000	20,000	15,450	153,450	+ 1,410

¹ Befattningshavaren tjänstgör som olönad konsul och uppbär i sådan egenskap ersättning enligt särskilda grunder.

Vissa kontanta löneförmåner till andre legationssekreterare och andre vicekonsuler.

Placering	Ortstillägg och beräknad kursförlustersättning för budgetåret 1938/39				Ortstillägg m. m. enligt sakkunnigas förslag				Skillnad
	Orts- tillägg	Extra orts- tillägg	Kurs- förlust- ersätt- ning	Summa	Orts- tillägg	Utom- euro- peiskt tillägg	Barn- bidrag (medel- tal)	Summa	
<i>Legationssekreterare:</i>									
Bukarest	3,800	1,000	3,630	8,430	6,000	—	560	6,560	— 1,870
Moskva	3,800	—	4,580	8,380	6,000	3,000	560	9,560	+ 1,180
Buenos Aires	6,800	—	—	6,800	6,000	3,000	560	9,560	+ 2,760
Oslo	3,300	2,500	—	5,800	5,000	—	560	5,560	— 240
<i>Vicekonsuler:</i>									
London	3,800	3,500	390	7,690	10,000	—	560	10,560	+ 2,870
New York	5,000	5,000	300	10,300	10,000	3,000	560	13,560	+ 3,260
Shanghai	6,600	2,000	—	8,600	5,000	3,000	560	8,560	— 40
Köpenhamn	3,300	2,000	—	5,300	5,000	—	560	5,560	+ 260
Summa	36,400	16,000	8,900	61,300	53,000	12,000	4,480	69,480	+ 8,180

Bil. 6.

Vissa kontanta löneförmåner till förste kanslisters och kanslisters.

Placering	Ortstillägg och beräknad kursförlustersättning för budgetåret 1938/39				Ortstillägg m. m. enligt sakkunnigas förslag				Skillnad
	Orts- tillägg	Extra- orts- tillägg	Kurs- förlust- ersätt- ning	Summa	Orts- tillägg	Utom- euro- peiskt tillägg	Barn- bidrag (me- deltal)	Summa	
<i>1:e kanslisters:</i>									
New York	4,500	5,200	280	9,980	8,500	1,500	680	10,680	+ 700
London gk	2,000	4,900	340	7,240	7,500	—	680	8,180	+ 940
San Francisco.....	4,500	4,800	290	9,590	7,500	1,500	680	9,680	+ 90
Montreal	4,500	3,400	230	8,130	6,500	1,500	680	8,680	+ 550
Bryssel.....	1,900	500	2,030	4,430	4,000	—	680	4,680	+ 250
Buenos Aires	4,500	1,500	—	6,000	4,000	1,500	680	6,180	+ 180
Kairo	4,500	—	360	4,860	4,000	1,500	680	6,180	+ 1,320
Mexico	4,500	1,400	—	5,900	4,000	1,500	680	6,180	+ 280
Rio	4,500	200	—	4,700	4,000	1,500	680	6,180	+ 1,480
Shanghai	4,500	—	—	4,500	4,000	1,500	680	6,180	+ 1,680
Tokio	4,500	350	—	4,850	4,000	1,500	680	6,180	+ 1,330
<i>Kanslisters:</i>									
Chicago.....	4,500	3,250	240	7,990	6,000	1,500	680	8,180	+ 190
Minneapolis.....	4,500	3,000	230	7,730	6,000	1,500	680	8,180	+ 450
London besk.....	2,000	4,300	360	6,660	5,000	—	680	5,680	— 980
Sydney	4,500	1,300	—	5,800	5,000	1,500	680	7,180	+ 1,380
Berlin	1,800	—	4,840	6,640	2,500	—	—	2,500	— 4,140
Moskva.....	2,000	1,600	4,140	7,740	2,500	1,500	680	4,680	— 3,060
Paris	1,900	400	—	2,300	2,500	—	680	3,180	+ 880
Warszawa	1,900	—	4,980	6,880	2,500	—	680	3,180	— 3,700
Lima	4,500	—	—	4,500	2,500	1,500	680	4,680	+ 180
Köpenhamn	1,200	—	—	1,200	1,500	—	680	2,180	+ 980
Summa	78,200	86,100	18,820	127,620	94,000	21,000	13,600	128,600	+ 980